

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/195/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221087
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113221087.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a sudcov JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča v právnej veci žalovkyne: E. C., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, zastúpenej JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, adresa pre doručovanie: Rastislavova 68, 040 01 Košice, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8C/164/2013-173 zo dňa 3.6.2015 jednomyselne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

P r i s u d z u j e žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach zo dňa 19.1.2012 sp.zn. 3C/621/2012. O trovách konania súd rozhodne v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

Súd sa v prvom rade zaoberal návrhom žalovaného na zamietnutie žaloby z dôvodu, že s účinnosťou od 01.01.2015 došlo k zmene právnej úpravy, a to prijatím § 243d prechodné ustanovenia Zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučný poriadok. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že v dôsledku účinnosti ods. 1 citovaného zákonného ustanovenia rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať v prípade, ak nebolo začaté exekučné konanie na jeho podklade do troch mesiacov od účinnosti tohto zákonného ustanovenia a účastníci konania stratili právny záujem na výsledku konania. Predmetné prechodné ustanovenie sa vzťahuje výlučne na exekučné konania a svojou povahou je exekučného charakteru. Nemožno z neho vyvodit', že za podmienok stanovených touto zákonnou úpravou by ním bolo možné dosiahnuť nápravu všetkých nesprávností rozhodnutí vydaných v rozhodcovskom konaní. Zamietnutie žaloby z dôvodu zmeny zákonnej úpravy, ktorá nastala v čase po začatí súdneho konania, by bolo v rozpore s princípom právnej istoty. Princíp právnej istoty je jedným zo základných aspektov právneho štátu, ktorý okrem iného vyžaduje, aby súdy právoplatne rozhodli o predmete sporu a toto ich rozhodnutie nebolo spochybňované. Súd návrh žalovaného na zamietnutie žaloby neakceptoval. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu poisťnej zmluvy, ktorá má svojou povahou charakter spotrebiteľský. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná. Ako to vyplýva z časti XV. VPP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou poisťnej zmluvy, v tejto časti sa nachádza rozhodcovská doložka, podľa ktorej sa vzájomné spory medzi žalovaným a žalobkyňou prejednávajú v rozhodcovskom konaní podľa Zákona č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní Z. z. . Rozhodcovská doložka sa nachádza na poslednej strane VPP,

ktoré sú súčasťou zmluvy v časti - osobitné zmluvné dojednania č. XX/XXXX, ktoré okrem rozhodcovskej doložky obsahujú aj iné zmluvné dojednania týkajúce sa zániku poistenia. Rozhodcovská doložka uvedená v osobitných zmluvných dojednaniach odkazuje na tú istú rozhodcovskú doložku, ktorá sa nachádza v časti XV. ako neoddeliteľná súčasť VPP. Rozhodcovská doložka sa stala súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaný v rámci svojej podnikateľskej činnosti použil v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu spotrebiteľov. Žalobkyňa ako spotrebiteľka nemala žiadnym spôsobom možnosť znenie tejto rozhodcovskej doložky ovplyvniť.

Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že žalobkyňa, vzhľadom k tomu, že sa živila ako sprostredkovateľka poistenia nie je spotrebiteľkou, takýto výklad by bol diskriminujúci a rozporný so zákonnou definíciou spotrebiteľa. Naopak, o nejednoznačnosti a netransparentnosti rozhodcovskej doložky a v konečnom dôsledku o nevynaložení odbornej starostlivosti žalovaného svedčí fakt, že žalobkyňa si napriek určitým pracovným skúsenostiam v oblasti uzatvárania poistných zmlúv túto doložku nevšimla, resp. nerozpoznala, že podpisuje zmluvné dojednanie odlišné od poistnej zmluvy. Žalovaný svoje tvrdenia, že rozhodcovskú doložku so žalobkyňou dojednal individuálne, žiadnym spôsobom nepreukázal. Žalovaným predložená listina Záznam o požiadavkách o potrebách klienta k poistnej zmluve individuálnosť dojednania rozhodcovskej doložky nepreukazuje. Opätovne sa jedná o predtlačný formulár vyhotovený žalovaným, ktorý nemožno považovať za dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že žalovaný so žalobkyňou individuálne dojednal rozhodcovskú doložku. Žalovaný neunesol dôkazné bremeno podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb.). Súd rozhodcovskú doložku vyhodnotil ako neprimeranú zmluvnú podmienku a zmluvné dojednanie, ktoré dosahuje intenzitu hrubého nepomeru práv a povinností v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj v rozpore s ustanoveniami Smernice Rady

93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (napr. možnosť výberu rozhodcovského súdu daná iba dodávateľovi, vytvorenie rozhodcovského súdu podľa potreby dodávateľom, procesné pravidlá rozhodcovského súdu, ktorý rozhoduje v skrátenej konaní, pričom lehota na podanie odporu je určená iba na 5 dní, čo je lehota kratšia ako lehota podľa O.s.p., zaplataenie sumy 70,- eur ako podmienka na prihladenie na odpor, priznaná výška trov konania je mnohonásobne vyššia, ako náhrada trov v súdnom konaní pri vydaní platobného rozkazu a ktoré navyše spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy nepozná, ak nemá možnosť porovnať si ich prípadnú výhodnosť alebo nevýhodnosť oproti konaniu pred súdom). Už len tieto skutočnosti svedčia o neprimeranosti arbitrážneho konania. Argument žalovaného, že procesné pravidlá Arbitrážneho súdu sú uvedené a verejne dostupné na internete nepreukazuje, že s vynaložením odbornej starostlivosti žalobkyňa s týmito pravidlami oboznámil a vysvetlil jej možné výhody tohto spôsobu riešenia sporov, pre ktoré by sa žalobkyňa slobodne rozhodla a vybrala si tento spôsob riešenia vzájomných sporov. Okrem toho spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi predložená, nie je o individuálne vyjednanom rozhodcovskom konaní, ale o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, ktorými oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly tzv. neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup dodávateľa predstavuje nekalú obchodnú prax (porovnaj § 8 ods. 4 Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa). Súd rozhodcovskú doložku vyhodnotil ako neprimeranú zmluvnú podmienku, kde zmluvné dojednanie, ktoré dosahuje intenzitu hrubého nepomeru práv a povinností v neprospech spotrebiteľa, sú v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, Zákom o ochrane spotrebiteľa a v konečnom dôsledku aj v rozpore s ustanoveniami Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ako neprijateľné. Na základe uvedeného súd podľa ust. § 41 písm. c) Zákona č. 244/2002 Z. z. rozhodcovský rozsudok zrušil.

O trovách konania súd rozhodne v rozhodnutí, ktorým sa konanie skončí, vzhľadom k tomu, že súd po právoplatnom zrušení rozhodcovského rozsudku bude pokračovať v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe v súlade s ust. § 43 ods. 1 Zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť resp. rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. S prijatými skutkovými či právnymi závermi nesúhlasí, nakoľko tieto nemajú oporu v skutkovom stave a vychádzajú z nesprávne zisteného skutkového stavu. V samotnom konaní bola porušená zásada rovnosti účastníkov. Prvostupňový súd nevychádzal zo stavu v čase rozhodovania, nakoľko v zmysle aktuálne platného znenia Exekučného poriadku podľa § 243d ods. 1, rozhodcovské rozhodnutie prestalo účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Aktuálna platná a účinná právna úprava Slovenskej republiky jednoznačne stanovuje, že

žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podlieha poplatkovej povinnosti. Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je osobitným konaním, ktoré nastáva po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vo výroku rozsudku a ani v žalobe nie je uvedený zákonný dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku. Výrok rozsudku o zrušení rozhodcovského rozsudku musí obsahovať buď vymedzenie konkrétneho zákonného dôvodu, na základe ktorého bol rozhodcovský rozsudok zrušený alebo vymedzenie orgánu, ktorý bude

vo veci konať ďalej. V prejedávanom prípade výrok rozsudku neobsahuje ani jednu z týchto možností. Podľa ustanovenia § 118 ods. 2 O.s.p., po vykonaní úkonov podľa ods. 1 predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané. Ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli. Súd túto svoju procesnú povinnosť opomenul. To malo vplyv na spôsob uplatnenia práva na právnu pomoc žalovaným a zapríčinilo, že rozhodnutie súdu bolo nepredvídateľné. Ide o vadu majúcu vplyv na nesprávne rozhodnutie súdu. Rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne, na dôkaz čoho žalovaný pripojil viaceré listinné dôkazy. Rozhodcovská doložka bola oboma zmluvnými stranami písomne dohodnutá v osobitných zmluvných dojednaniach č. XX/XXXX k poisťnej zmluve. Ustanovenia časti XV. Všeobecných poisťných podmienok nie je možné vnímať v tomto prípade samostatne a bez existencie osobitných zmluvných dojednaní. Nie je možné ignorovať osobitné zmluvné dojednania a existenciu samostatne a osobitne podpísanej rozhodcovskej doložky mimo textu všeobecných poisťných podmienok. Text všeobecných poisťných podmienok aj osobitných zmluvných dojednaní je čitateľný aj pre bežného spotrebiteľa, text je zrozumiteľný. Právne predpisy, ktoré boli platné a účinné v čase uzatvorenia poisťnej zmluvy nestanovovali ani veľkosť písma ani množstvo textu, ktorých nedodržanie by znamenalo neplatnosť právneho úkonu.

Zo znenia rozhodcovskej doložky obsiahnutej v osobitných zmluvných dojednaniach vôbec nevyplýva, že žalobkyňa sa mala podrobiť výlučne rozhodcovskému konaniu. Nič také si zmluvné strany v rozhodcovskej doložke nedohodli. Rovnako dojednaná rozhodcovská doložka neodoberala žalobkyni možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Slovenský právny poriadok dáva možnosť spotrebiteľovi, aby sa obrátil na všeobecný súd, a to či už v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku alebo aj priamo podľa ustanovenia § 106 O.s.p.. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci IV. ÚS 394/2012 uvádza, že možnosť domáhať sa na všeobecnom súde zrušenia rozhodcovského rozsudku je účinným právnym prostriedkom na ochranu práv. Odhliadnuc od faktu, že rozhodcovská doložka v poisťnej zmluve je podľa 19. odôvodnenia vyňatá spod hodnotenia Smernice Rady č. 93/13/EHS a od faktu, že bola aj individuálne dojednaná, nespôsobuje žiadnu značnú nerovnováhu v neprospech žalobcu. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie ESD vydané vo veci C-342/2013, ktoré predstavuje záväznú, výkladovú a interpretačnú pravidlo ako postupovať pri posudzovaní, či rozhodcovská doložka skutočne spôsobuje značnú nerovnováhu, a to osobitne s dôrazom na zohľadnenie odlišností právnej úpravy a inštitútov každého členského štátu EÚ. Podľa tohto rozhodnutia pri posúdení rozhodcovskej doložky ako potenciálnej neprijateľnej zmluvnej podmienky musí vnútroštátny súd s ohľadom na všetky okolnosti uzatvorenia zmluvy v rozhodnom čase overiť, či cieľom alebo následkom dotknutej doložky je zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok alebo bránenie v uplatnení týchto práv.

Žalobkyňa osobitným podpisom vyjadrila svoj súhlas s uzavretím rozhodcovskej doložky a svojím osobitným podpisom osobitných zmluvných dojednaní tento svoj súhlas prejavila v právne relevantnej forme. Platnosť a uzatvorenie poisťnej zmluvy nebola žiadnym spôsobom podmienená či previazaná s podpisom osobitných zmluvných dojednaní. Ešte pred podpisom samotnej poisťnej zmluvy žalobkyňa bola presne, v súlade so zákonom, poučená o mimosúdnom spôsobe riešenia sporov. To preukazuje záznam o požiadavkách a potrebách klienta. Žalobca svojím podpisom potvrdila, že nechcela už nič vysvetliť, doplniť ani dojednať, pričom je zrejmé, že na to mala vytvorené všetky predpoklady a možnosti. Taktiež bola plne v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi poučená o mimosúdnom spôsobe riešenia sporov inštitútom rozhodcovského konania. Dodatkom č. 2 k Všeobecným poisťným podmienkam bola žalobkyni daná možnosť odstúpiť od rozhodcovskej doložky bez toho, aby tým bol akokoľvek dotknutý zvyšok poisťného vzťahu. Absencia riadne podložených záverov o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky nepochybne súvisí aj s tým, že vo veci sa nevykonala test primeranosti podmienky tak, ako to vyžaduje Smernica Rady č. 93/13/EHS, resp. ustanovenie § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka. Aj inak neprijateľná podmienka nemusí byť neprijateľná, ak nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, pričom

neprijateľnosť podmienky sa posudzuje vždy podľa okolností v čase uzavretia zmluvy a nie podľa neskoršej, a to hocijako závažnej skutočnosti. Vo veci sa nezohľadnila argumentácia žalovaného v súvislosti s aplikáciou 19. odôvodnenia Smernice Rady č. 93/13/EHS. Poistné sa určuje na základe poistno-matematických metód, kde jednou z položiek ovplyvňujúcich výšku poistného je práve aj existencia rozhodcovskej doložky, čo žalovaný preukazoval odbornými vyjadreniami NBS z 10.10.2012 a 22.11.2013. Rozhodcovská doložka má vplyv na výpočet výšky poistného, a preto je vyňatá s poukazom na samotnú Smernicu Rady č. 93/13/EHS, ako aj na predložené stanovisko NBS zo súdnej kontroly v poistných vzťahoch. Čo sa týka rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu, tento si nedojednali žalobkyňa a žalovaný. Ani jeden z účastníkov rokovací poriadok nevytváral a ani ho nemôže meniť. Rokovací poriadok nie je spotrebiteľskou zmluvou, ale procesným predpisom stáleho rozhodcovského súdu obligatórne vydaným na základe zákona. Závery vzťahujúce sa na rokovací poriadok sú preto celkom nesprávne a nemajú oporu v právnych predpisoch.

Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať jej trovy odvolacieho konania vo výške 72,92 eur.

Odvolací súd v zmysle zásad ustanovenia § 212 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto právnych a skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej účastníci v roku 2009 uzatvorili poistnú zmluvu, pričom jej súčasťou tvoria všeobecné poistné podmienky.

Podľa ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy podľa tohto ustanovenia je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva uzatvorená so žalobkyňou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou poistnej zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné poistné podmienky, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred pre veľký počet spotrebiteľov. Podľa dohodnutej rozhodcovskej doložky (časť XV. Všeobecných poistných podmienok) sa všetky spory mali riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Takáto zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo všeobecných poistných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Za právne bezvýznamné je potrebné označiť tvrdenie o individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky v osobitných zmluvných dojednaniach. V týchto osobitných zmluvných dojednaniach si účastníci len opätovne dohodli povinnosť v prípade akéhokoľvek sporu podrobiť sa rozhodcovskému konaniu už raz dohodnutému vo všeobecných poistných podmienkach. Z osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby v prípade ich nepodpísania žalobkyňou mala stratiť platnosť tiež časť XV. všeobecných poistných podmienok týkajúca sa rozhodcovského konania. Bez ohľadu na to, či by žalobkyňa osobitné zmluvné dojednania podpísala alebo nie, jej povinnosťou, vyplývajúcou zo všeobecných poistných podmienok, bolo podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Takúto duplicitnú úpravu riešenia sporov vo všeobecných poistných podmienkach a osobitných zmluvných dojednaniach nemožno označiť inak ako za zavádzajúcu a mätúcu.

V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Častokrát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy a teda so vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplávať, sú plne na mieste.

Rozhodcovskú doložku si žalobkyňa osobitne nevyjednaná, táto splyvala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohla len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným poisťným podmienkam a teda aj rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom.

Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 spája sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musí súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednávaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov) rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemohol zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobkyňa poskytla jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená výlučné riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

Za dôkaz opaku sa nedá označiť ani žalovaným uvádzaný záznam o požiadavkách a potrebách klienta spísaný pri uzatváraní zmluvy. V tomto listinnom dôkaze sa nachádza iba zmienka o možnosti využitia inštitútu rozhodcovského konania bez akéhokoľvek objasnenia rozdielov medzi rozhodcovských a súdnym konaním. Z ďalších listinných dôkazov, predložených samotným žalovaným, a to zo záznamu

o požiadavkách a potrebách klienta, všeobecných poisťných podmienok a osobitných zmluvných dojednaní nevyplýva, aby zo strany sprostredkovateľky poistenia bolo poskytnuté riadne vysvetlenie dôsledkov uzatvorenia rozhodcovskej doložky. Vykonané dokazovanie odôvodňuje urobiť záver, podľa ktorého žalobkyni neboli poskytnuté žiadne informácie o dôsledkoch výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle tvrdenej uzatvorenej rozhodcovskej doložky.

Nevyhodnotenie niektorých žalovaným predložených listín (stanovisko NBS z 10.10.2012 a 22.11.2013) nie je samo o sebe dôvodom umožňujúcim zrušenie rozsudku. Platí totiž ustanovenie § 212 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vo vzťahu k dodatočnej možnosti danej žalobkyni odstúpiť od rozhodcovskej doložky v zmysle dodatku č. 2 k všeobecným poisťným podmienkam je potrebné dodať, že odstúpiť možno len od platne uzatvorenej zmluvy. Ak je zmluva absolútne neplatná, odstúpenie od zmluvy neprichádza do úvahy.

Ohľadne tvrdenia o povinnosti žalobkyne zaplatiť súdny poplatok zo žaloby je potrebné zdôrazniť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov priznáva spotrebiteľovi domáhajúcemu sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu oslobodenie od poplatku. Z poznámky 4aa k § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov je zjavné, že táto úvaha len príkladný, nie taxatívny výpočet možných právnych predpisov, na základe ktorých spotrebiteľ môže uplatniť svoje právo na súde bez toho, aby bol povinný zaplatiť súdny poplatok. Príkladom je uvedený zákon č. 250/2007 Z.z. čo ale neznamená, že spotrebiteľ sa svojho práva na súde nemôže domáhať aj na základe iných právnych predpisov. V prejedávanej veci predmetom konania je zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatného dojednania rozhodcovskej doložky v poisťnej zmluve. Poisťná zmluva je upravená v ustanovení § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka a svojím charakterom ide o typicky spotrebiteľskú zmluvu. Za takejto situácie je žalobkyňa od platenia súdneho poplatku oslobodená podľa ustanovenia § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb..

Nedôvodným je i poukaz žalovaného na nedostatok žaloby žalobkyne spočívajúci v neuvedení konkrétneho dôvodu, pre ktorý žiada zrušiť rozhodcovský rozsudok. Zo žaloby jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa spochybňuje platnosť rozhodcovskej doložky, čo je dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku opierajúci sa o ustanovenie § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov. Súd prvého stupňa platnosť dojednania o rozhodcovskej doložke preskúmal a zistil, že rozhodcovská doložka nebola platne uzatvorená. Zákonným dôsledkom takéhoto zistenia je zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy. Úspešným popretím platnosti rozhodcovskej zmluvy dochádza k pokračovaniu v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe, čo vyplýva z ustanovenia § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov. O takejto povinnosti priamo vyplývajúcej z právneho predpisu nie je potrebné rozhodovať osobitným výrokom.

Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1,2 O.s.p. napadnutý rozsudok potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnej žalobkyni prisúdil náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvého stupňa v konečnom rozhodnutí vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.